

Innvielse til diakon

Innvielsen har fulgt våre norske diakoniinstitusjoner siden de tok til med sin virksomhet. Årsakene til at man har hatt denne tradisjonen er sikkert flere. Det forekommer meg imidlertid at en hovedårsak må ha vært at institusjonene på kirkens vegne sendte ut sine diakonisser/diakoner, slik at disse var å betrakte som moderhusenes/faderhusenes utsendinger og således gikk på menighetens vegne. Dette «sendingsprinsipp» er i løpet av de senere årene gått i oppløsning i større og mindre grad, og det er derfor naturlig at vi ved våre institusjoner har hatt en stadig uro omkring begrunnelsen for at innvielsespraksisen stadig har vært fulgt. Ved Diakonhjemmet tok vi konsekvensen av dette da vi i 1969 sluttet med innvielsen, og i stedet innførte en velsignelsehandling etter endt utdanning som riktignok i formen var temmelig lik det innvielsesrituale som tidligere hadde vært fulgt. På den annen side har innvielsen åpenbart betydd meget for mange av våre diakoner og sikkert også for mange av våre diakonisser. Den har dessuten en så lang tradisjon at det er høyst betimelig å reflektere over om man bør opprettholde praksisen. Dessuten må det selvsagt være en plikt å levere en begrunnelse for at man eventuelt slutter med en praksis som har så lang tradisjon.

Nedenstående teser er et forsøk på å levere en slik begrunnelse:

1. Alle kristne er kalt til diakoni.

Alle kristne er ved dåpen innviet til å følge Kristus og å tjene sin neste. Dette er diakoniens innhold. Ved troen på Jesus Kristus har vi sagt «ja» til dette kallet. Derfor er diakonien ikke en særinteresse for en gruppe engasjerte kristne, men Kristi kall til hele menigheten.

I dette kallet skal alle våre ressurser settes inn. Det gjelder både naturlig utrustning, den arv som er gitt for at vi med dette skal gå inn i kristen tjeneste for medmennesker. Bevisstheten om dette skapes av Gud ved ord og sakrament. Dette blir formidlet gjennom mennesker og aktualisert gjennom konkret nød som kaller på kristen innsats. En kristen vil på denne bakgrunn be om å få være i Guds plan. Slik skapes og styrkes kallet til diakoni.

2. Fordi alle kristne er kalt til å sette alle sine ressurser inn i diakoni, kan ingen innvies til diakoni på grunnlag av bare personlig kall og utdanning.

Kallet til diakoni gjelder altså alle som lever i troen og innebærer at alle ressurser settes inn i tjeneste for medmennesket. Derfor kan ikke verken følelsen av kall eller en bestemt utdanning alene danne grunnlag for innvielse til diakoni. I så fall måtte jo alle kristne innvies — fordi alle ideelt sett burde kjenne kallet og sette

evner og krefter inn i nestekjærligheten.

En analogi til dette er at alle kristne også er kalt til «å forkynne Kristi dyder» (1. Pet. 2, 9). Fordi alle er kalt, kan ikke enhver på eget initiativ tilta seg den rett å preke på menighetens vegne. Prinsipielt har ingen større rett enn andre. Derfor må den enkelte vente på menighetens kall til en særlig prekantjeneste i menigheten.

3. Menigheten skal kalle kristne med nødvendige forutsetninger til å øve den diakoni som menigheten har ansvar for etter Herrens pålegg.

Diakonien er pålagt menigheten av Kristus, på samme måten som forkynnelsen også er pålagt den av Ham. Likesom forkynnelsestjeneste etter Kristi vilje må utøves av enkeltmennesker på menighetens vegne, må også diakoniens tjeneste øves av kristne som av menigheten betros denne oppgave.

Den ufravikelige forutsetning må være at den som får en slik tjeneste selv ved dåpen og troen hører Jesus Kristus — og derved menigheten — til. Det er derimot ikke noen ufravikelig regel at vedkommende skal ha en bestemt utdanning eller fylle andre kvalifikasjonskrav. Dette er et hensiktsmessighetsspørsmål der menigheten ut fra den aktuelle situasjon stiller opp bestemte kriterier.

Disse krav eller kriterier har i løpet av de senere år gjennomgått betydelige endringer. Den diakonale utdanning består i dag av forskjellige sekulære grunnutdannin-

ger og en teologisk utdanning som leverer premissmateriale for forståelsen av yrkesrollen og gir holdpunkter for den sjelesørgeriske oppgave som diakonien ikke kan vise fra seg.

For øvrig må innholdet og omfanget av diakoniutdanningen være under stadig revisjon på grunn av de stadig skiftende behov og muligheter som diakoniarbeiderne må fylle både i kirken og i samfunnet.

De som menigheten så finner å ville betro å utøve den diakonale tjeneste på sine vegne, skal den meddele innvielse eller ordinasjon. Innvielsen innebærer at menigheten kaller, ber om Guds velsignelse og sender diakonissen eller diakonen til den tjeneste som er utsett for dem. Innvielsen gir derved ikke dem som mottar den noen høyere kristelig kvalitet, men innebærer et tjenesteoppdrag på menighetens vegne.

4. Innvielsens teologiske innhold.

Innvielsen til diakoni er i prinsippet likt med den innvielse som gis en prest eller en kateket for deres tjeneste i menigheten. Oppdragets særlige karakter gjør det imidlertid naturlig at ordinasjons- eller innvielsesritualet tilpasses de ulike tjenestegrupper. Dessuten bør den enkelte diakoniarbeider meddeles kallas (et konkret tjenesteoppdrag til en bestemt stilling).

Vi er ikke vant til å betrakte innvielsen eller ordinasjonen som opphevet ved at en innviet kirkens

inn-
tjene
niens
Kris-
kalle
en
enga-
ll til

res-
både
som
skal
med-
dette
akra-
gjen-
lisert
kaller
en vil
å få
es og

lt til
r inn
es til
bare
ning.

altså
inne-
s inn
Der-
en av
nning
vielse
o alle
ideelt
sette

tjener midlertidig går ut av kirkes tjeneste. Det kan imidlertid reises spørsmål om man bør innvie på nytt etter et slikt avbrudd. Derimot vil det ikke være riktig å innvie en kirkes tjener på nytt dersom han bare skifter stilling innen den samme kirkes tjeneste.

5. Kirkens tilsynsansvar overfor sine innviede tjenere.

Fordi den innviede diakoniarbeider er betrodd en oppgave som menigheten bærer ansvar for, må vedkommende være forpliktet til å øve sin tjeneste i samsvar med menighetens tro. Derfor bærer menigheten ansvar for at diakonen eller diakonissen får menighetens støtte og tilsyn, slik at vedkommende kan make den tjenesteoppgave som er dem pålagt.

Denne støtte eller dette tilsyn utøves i første rekke gjennom menighetens betrodde tillitsmenn (prest, biskop). Men også de menige menighetsmedlemmer skal i bønn og innsats støtte diakoniarbeideren fordi alle ved dåpen og troen er kalt til å øve diakoni, og ingen kan fritas for dette. Diakoniarbeideren er hele menighetens betrodde tjener for at tjenesteoppdraget menigheten har fått av sin Herre, skal bli ivare tatt på beste måte.

Under våre norske forhold oppfatter menigheten ikke bare sognemenighetene og de kirkelige tjenester i den offisielle kirke, men også det frivillige arbeid som menigheten utøver gjennom våre frivillige kristelige organisasjoner og i våre diakoniinstitusjoner. Derfor er det legitimt at diakoni-

utdannet personell innvies til tjeneste i slike sammenhenger og derved stiller seg under kirkelig tilsyn her like vel som i den offisielle kirkelige struktur. Det er videre forståelig at disse organisasjoner og institusjoner vil sikre seg en stamme av innviede diakonisser og diakoner. Dette må man se på som et ledd i institusjonenes og organisasjonenes arbeid for å sikre sin kristelige integritet.

6. Diakoniutdannet personell i sekulære stillinger.

Det er ikke normalt at kristne mennesker i sekulære stillinger mottar menighetens innvielse, selv om vedkommende kjenner et personlig kall til å tjene sine medmennesker og har gjennomgått en diakonal utdanning. I så måte står de som har en diakonal utdanning og et personlig kall til diakoni, prinsipielt på samme linje som f. eks. en kristen med teologisk utdanning og personlig kall til å formidle Guds Ord til medmennesker. Likevel vil en teologisk kandidat ikke bli innviet eller ordinert dersom han går til en sekulær stilling, f.eks. i skolen. Selvsagt vil han her ha bruk for sin utdanning og kunne gjøre en viktig gjerning gjennom undervisning f.eks. i religion. Til tross for at religionsundervisningen er utgått fra kirken, og presten stadig har rett til å høre på undervisningen og å gi råd til lærerne, berettiger ikke en stilling i skolen til ordinasjon.

Langt mindre vil det da være berettiget å gi innvielse eller or-

dinasjon dersom mennesker som har kjent et sterkt personlig kall til å gå inn i tjenesten for medmennesker og som derfor har tatt utdanning ved våre diakoniinstitusjoner, går til sekulære stillinger uten tilknytning til kirkens tjeneste i folket. Dersom en med slik bakgrunn går til en sekulær stilling, behøver dette på ingen måte å bety at vedkommende har sviktet sitt kall. Tvert om kan det meget vel tenkes at et menneske på denne måten i særlig grad kan øve en tjeneste til gagn for medmennesker og i denne tjeneste legge for dagen det sterkeste diakonale sinnelag.

Forutsetningen for at menigheten kan innvie diakoniutdannet personell som går til sekulære stillinger — f.eks. i kommunale eller statlige sykehus — må da være at ansettende myndighet ønsker dette og at stillingen er stilt under menighetens tilsyn i stillingen. Dessuten må selvsagt også menigheten ved sine tillitsmenn gi sin tilslutning til at innvielsen med det innhold den har som tjenesteoppdrag på menighetens vegne, kan finne sted.

Dette bør skje i rene unntakstilfeller fordi vedkommende blir stående under et dobbelt ansvarsforhold: Overfor menigheten som dens betrodde tjener, og overfor sin sekulære arbeidsgiver. Dessuten kan en slik praksis lett føre til at andre kristne sekulære stillinger får avsvakket sitt ansvar

til å gjøre sitt arbeide i Kristi navn.

Det kan i det hele tatt ikke leveres noen begrunnelse for at diakoniutdannet personell skal stilles annerledes enn kristne med andre fagutdanninger. Uansett utdanning er vi alle menige kristne inn til vi eventuelt kalles og innvies til et tjenesteoppdrag på menighetens vegne.

Konklusjon:

Innvielsen eller ordinasjon grunner seg altså ikke på personlige forutsetninger som utdanning, kall e.l., men på at menigheten betror et av sine lemmer å øve en tjeneste som den har fått ansvar for av Kirkens Herre — på vegne av menigheten og under tilsyn fra den. Det oppdrag som er gitt menigheten, består i at Ordet blir forkynt, sakramentene forvaltet og diakonien øvet som en frukt av, og vitnesbyrd om det Guds rike som er iblant oss.

Men forat disse konstituerende virksomheter skal kunne skje, trengs under våre forhold mennesker til en rekke hjelpefunksjoner (klokkere, organister, rengjøringspersonell osv.). Det er naturlig at betydningen av deres tjeneste blir markert ved at de f.eks. presenteres for menigheten og eventuelt innsettes i sitt arbeide der.

Rolf Lein.